

1. Statement on Migration and Development

© Kristel van der Velde

1. Participation
2. 'Transnational Citizenship'
3. Migrants as Agents of Change
4. Migrant Women and the Feminisation of Migration
5. Diasporas
6. Refugees in the Netherlands
7. Development Cooperation
8. Managed Migration and Circular Migration
9. Remittances
10. The Battle for Brains

Including article by Halleh Gorashi, Ruud Lubbers and Naema Tahir:
'Vier de komst van migranten, haal alles uit hen wat ze in zich hebben - en dat is veel'

worldconnectors

In 2007 the Worldconnectors wrote four statements related to the themes Migration and Development, Global Human Security, Millennium Development Goals and Policy Coherence for Development. All four statements are prepared by Working Groups before presentation and discussion at the Round Table of Worldconnectors.

The statement on Migration and Development discussed by all Worldconnectors at the Round Table on 31 January 2007 at the West Indisch Huis in Amsterdam – is an inspiration and starting point for further dialogue, public debate and media activities of the Worldconnectors.

The Working Group on Migration and Development consists of the following Worldconnectors: Ruud Lubbers, Halleh Gorashi, Naema Tahir, Willemijn Aerdts, Sayida Vanenburg and special advisors Valentina Mazzucato (UVA), Hein de Haas (Oxford), Frans Bouwen (THP), Domenica Ghidai Bhidu (THP) and supporters: Dušica Vukolić and Alide Roerink (NCDO), Gordana Stanković (SID NL), Karen Witsenburg (DPRN), Frans Bieckmann (Wereld in Woorden).

Reactions and comments on the statement can be shared on the website www.worldconnectors.nl and readers are invited to exchange inspiring examples and initiatives that illustrate and support Migration and Development via email: roundtable@worldconnectors.nl.

Other statements:

2. Statement on Global Human Security
3. Statement on Millennium Development Goals: Schokland Agreement for the second half of the MDGs (2007 - 2015)
4. Statement on Policy Coherence for Development: Aid, Trade, Investment and other issues

Colofon

February 2008

Annex to 'Inspiring a Global Mindset – an overview of 2007'

Worldconnectors
NCDO
PO Box 94020
1090 GA Amsterdam

This statement is printed on FSC paper

Printed copies: 2000

Statement on Migration and Development

The Worldconnectors wish 'to encourage the ambition and enhance the role of the Netherlands as a key player in the global community of nations and peoples, with the urgent aim of working towards a just, sustainable and peaceful world'. Based on this mission, the central aim is to inspire and influence the political and policy debate and agenda in the Netherlands from a global perspective.

We aim to connect. Connect sectors of policy. Connect segments of society. Connect nationally as well as internationally. We should open up, overcome polarisation. This is a process. We have to develop it gradually, find agreement on common grounds.

Kofi Annan, in his preparatory document for the UN High Level Dialogue on International Migration and Development (September 2006), states that international migration related to development should be viewed not as a threat, but as an opportunity. A positive attitude towards migrants and migration, combined with sound migration policies, can result in a 'Triple Win'; beneficial effects for the country of origin, for the country of destination and for the migrants themselves. Migration is a century-old phenomenon, which has proven to contribute to global economic and cultural development.

Human Rights, as formulated in the Universal Declaration on Human Rights, are applicable to migrants, without reservations. Migrants (documented and undocumented) deserve protection against forced labour, abuse, malafide traffickers, against malevolent employment agencies and employers and against administrative arbitrariness. They deserve perspective, equal access and treatment, space and opportunity to develop and contribute.

We are inspired by the Earth Charter initiative that was launched in June 2000. With respect to the issue of migration we refer in particular to the principle to 'uphold the right of all, without discrimination, to a natural and social environment supportive of human dignity, bodily health, and spiritual well-being, with special attention to the rights of indigenous peoples and minorities (Principle 12).'

We endorse the Declaration of The Hague on the Future of Refugee and Migration Policy, dated 22 November 2002.

We agree with the conclusions and recommendations of the Report of the Global Commission on International Migration, 2005 and the Santa Cruz Declaration, dated October 2006.

However, the European Union, and more specifically the Netherlands, are not living up to these declarations and as a result, miss the opportunity to contribute to and benefit from the 'Triple Win' approach to migration. The current Dutch attitude towards migration and migrants is defensive and has resulted in a fear-based attitude towards migrants. Dutch migration policies have a clear lack of policy coherence for development. We have to overcome this fear and we need policies that are positive for developing countries.

How did this fear arise?

The earlier more dominant ideal in the Netherlands of a multicultural society was increasingly being criticised as naïve. For example, Pim Fortuyn gave a voice to the discontent among the Dutch people. There was a sense of being confronted with increasing numbers of immigrants, coming from different cultures and parts of the world. People feared the deterioration of the quality of their life and they felt neglected by the administration. Former Minister of Immigration and Integration, Rita Verdonk, subsequently created a similar political platform that mobilised the well-to-do and the middle class income groups as well. The murder of Theo van Gogh had a big impact on the migration debate in the Netherlands, but the debate had already been intensified by the international realities of '9/11', Iraq, Afghanistan, and earlier the Rushdie-affair and more recently the Danish cartoons.

The debate on migration evolved into a high political and public priority. For the first time the responsibility of migrants towards Dutch society was stressed, a development that was intensely stimulated by some academics, independent writers, human rights experts and politically active representatives of the migrant community.

The way forward

Now time has come in the European Union, more in particular in the Netherlands, to go for the 'Triple Win' of migration. This is a positive message. At the same time we are aware of the negative aspects of migration. For example, when migration occurs due to lack of opportunities in the countries of origin of the migrants, or when it results in splitting up families. However, improved migration policies can help reduce some of these costs of migration. This requires not only a change in policies, but also a mental shift. There is a need for a radical change in how migration and migrants are perceived in the Netherlands. We have to recognise the fear and help to transform it into actions that facilitate social cohesion, connection and participation in society. We have to make reciprocal respect of migrants and host societies tangible. Hiding behind the dykes is clearly not an option. Opening up to the world can lead to new possibilities and profits.

The following ten considerations clarify how the 'Triple Win' of Kofi Annan can become a reality, help overcome the culture of fear and create new perspectives for all actors involved.

1. Participation

Integration, as it is often understood and subsequently applied in attitudes and measures, is based on the expectation that migrants will assimilate. This idea has evidently failed. Participation is the way forward. Participation is a key challenge and has to be practised in our society from bottom-up. The obstacles in functional circles of each individual – i.e. work, healthcare, sports, school, culture and arts and religion – have to be overcome in daily life. Migrants have to participate actively in these functional circles and Dutch-born citizens have to be involved in removing obstacles for participation and help find practical solutions. At the same time, the government should ensure an enabling environment. Participation can be enabled and stimulated by taking positive initiatives – 'best practices' – and invest in them at all levels and sectors of society. Not only the public sector, but also the private sector should actively support a diverse employ-

ment force and make it part of a comprehensive Corporate Social Responsibility policy.

2. 'Transnational Citizenship'

In addition to a tremendous effort of the migrant, participation also requires a change in mentality in Dutch society. Such mindset change will give migrants the room to engage in society and it will create a sense of belonging and security. It will allow Dutch society to become more inclusive and open to the diversity the world offers.

This open view should not be noncommittal or indifferent, but should be based on a deeply felt reciprocity. We are not proposing to return to the multicultural ideal of coexistence, yet concurrently ignoring each other. Engagement from both sides is key. After all, the participation of all people who can preserve their particular characteristics, is important. This is not a threat, but an enrichment to Dutch society. Migrants should not be viewed just as a group, but more as individuals, with diverse and layered identities. Migrants have a transnational identity, they live in and from various cultures. They embody the idea of transnational citizenship. Transnational citizenship is about much more than formal citizenship, passports or dual nationalities. Still, dual nationality does make sense. Multiple identities and engagements should not be ignored. Migrants and their children should not be forced to make a choice. In stead of pursuing a negative approach on this issue by confronting migrants with a dilemma to choose between their different identities, it would be wise to create space in which migrants can explore the diversity of their identities. It is exactly their international orientation that enables migrants to contribute to the society in which they find themselves. Moreover, by maintaining strong ties with their country of origin, migrants may emerge as 'development agents'. The challenge to promote transnational citizenship is relevant to circular migration; circular migration benefits the migrant, the receiving and sending countries and can be practised more effectively when the reality of transnational citizenship is accepted.

3. Migrants as Agents of Change

Successful migrants are not only key as role models for participation, but can also function as agents of change to 'bridge' their cultures and religions, and the culture of the receiving society and country; in our case of the Netherlands. Moreover, they can play an essential role in preventing migrants from reverting to stricter traditions, which may occur with first generation migrants, who live according to the time they left their countries of origin (in a time warp), or subsequent generations of immigrants who find themselves isolated from, and therefore feel victimised by, the very society they live in. In bridging the generation gap, young migrants in particular play a crucial role as agents of cultural, social, political and economic change. In daily life, transnational citizenship leads to a variety of lifestyles. Sometimes the migrant adapts more and more to modernity and the culture of the receiving country. Sometimes the migrant reverts increasingly to stricter traditions because there is a feeling of lack of belonging to the new surroundings. These processes are not linear but very dynamic. Awareness of these processes promotes participation from the bottom-up and from persons of different walks of life. The bridge function of successful migrants between tradition and modernity, as well as between nations and cultures, is reinforced by the phenomenon of remittances and that of diasporas that position themselves as active partners in policy making for development. Talented and successful migrants set the standards of achievement, which counters a sense of victimisation. Success breeds success.

4. Migrant Women and the Feminisation of Migration

The position of the growing group of female migrants requires special attention. Approximately half of all migrants are female. On the one hand, they have to deal with the grim reality of migration: trafficking in women girls and forced prostitution. They are mostly uneducated and often undocumented migrants who usually do the cheap and dirty work in rich countries. They are the invisible labour force of western economies, while simultaneously they send most of their wages (remittances) to their families and

villages in the home countries. The rights of these women are not protected, whereas they are often confronted with violence and human rights abuses. This should be recognised and much more attention should be given to migrant women. On the other hand, migrant women are good examples and succeed, often more so than men, in participating in the receiving country. Successful female migrants are key in making participation effective and in responding to cultural challenges.

5. Diasporas

Migrants can acquire more status through remittances and by playing a substantial role as members of their diasporas. They can play a positive role for developments in the countries of origin and destination. Successful migrants are essential in processes of participation and in reducing tensions in the countries of destination. Special attention should be paid to young migrants who have turned out to be successful entrepreneurs. Well-educated, well-organised and participating diasporas can provide the country of origin with access to knowledge, technology, investment options, foreign exchange, business contacts, arts, etc., but they can also convey 'values' such as equal 'gender relations' and democratic persuasion. Non-governmental organisations (NGOs) are increasingly engaged in cooperating with diasporas with regards to such goals. To fulfil this role optimally, migrants need a positive recognition, and a maximum amount of freedom to travel back and forth between the country of origin and countries of destination, and to be able to live, for alternating periods of time, in both worlds. In addition, countries of destination (such as the Netherlands) can make better use of the knowledge and experience of diasporas organisations and of individuals when migration, development and trade policies are formulated, and during other contacts with the country of origin. It is precisely by allowing migrants to participate in Dutch society, that we can maximise the use of their strength.

6. Refugees in the Netherlands

Even with as much protection in the region as possible (see point 7), a number of refugees will have to move out of the areas where they became victims of violence and of lack of human rights.

For them the Worldconnectors make a strong plea to humanise Dutch refugee policies.

In short :

- Continue to enforce the existing law (Vreemdelingenwet, 2001).
- Practice this in a strict way to separate refugees from those who – often assisted by human traffickers – try to use refugee law to escape poverty.
- However, allow those who are not rejected after three months, to participate in learning Dutch, vocational training, education; and allow them, after 6 months, to participate in work and only send them away after these 6 months if there are serious cases of non-compliance with refugee-standards.
- After these 6 months municipalities should be held co-responsible; and consult them on participation and on ending permits to stay in the Netherlands, should this be warranted and necessary.
- Do not send away refugees any longer if the human rights situation improves in the country of origin after their entry to the Netherlands, unless ‘temporary protection’ was explicitly granted on the basis of a European Union decision.
- Increase the number of ‘refugees by invitation’ considerably. This would be an important sign that real refugees are welcome in our country. And it would reduce irregular flows of migrants to the Netherlands.

7. Development Cooperation

Regarding forced migration, the first obligation of development cooperation is to assist in preventing the causes why people have to flee. This is the struggle for poverty eradication, human rights’ implementation and preventing and ending civil wars. Development cooperation must be part of coherent government policies. Policy coherence between financial, trade and development cooperation policies is crucial and should be extended to the area of migration, in order to arrive at ‘migration for development’ policies:

At the same time one has to be aware of the fact that developing countries bordering countries in conflict already receive the main share of the nearly 10 million international refugees. However, the largest share of the budgets for international

refugees goes to the reception of a relatively small number of more affluent people who have succeeded in their flight to further regions, for example, to Europe. There is more attention and budget needed for the reception in the region and for rehabilitation, reintegration, repatriation and reconstruction (the ‘4R-approach’). Refugees have a right to a safe home. Obviously, a speedy return is the preferred solution for all parties involved. If this is impossible, permanent settlement in the surrounding countries is an alternative and for that purpose external aid is of the utmost importance. In short ‘protection in the region’ is an effective way to spend the budget for development assistance; also while it will reduce irregular secondary flows of refugees, child soldiers and human trafficking.

8. Managed Migration and Circular Migration

When it comes to migration – beyond refugees – in general, the best way forward is to promote managed migration in the European Union. This is migration to which an explicit needs-based selection criterion is applied in terms of skills and professional qualities necessary in the receiving country. In fact, we are referring here to labour migration. In this respect, the right to free movement of labour, next to the free movement of goods and services, deserves much more attention. Such an open market, that is well regulated and managed according to the needs of both home and receiving countries and the migrants, would allow for both circular migration and permanent migration; in both categories there will be high-skilled and low-skilled migrants. (Under point 2 we highlighted circular migration in relation to transnational citizenship.)

Labour migration should – especially in the context of the changing demographic structure of (European) society – be viewed as a solution rather than a problem. Through labour migration, demand and supply can be attuned. Economists agree that even a minor liberalisation of the global labour market could lead to great progress in the world economy. Therefore, the Netherlands and/or Europe will have to open their borders for (regulated) labour migration. Both multinational companies as well as small and medium sized companies are in need of migrant employees to

adapt their business to the global markets; innovation and all available talents worldwide are crucial in this respect. From the same perspective, in order to excel as a knowledge centred economy, it is necessary to broaden opportunities for students, PHD scholars and university lecturers to stay (temporarily) in the Netherlands. However, not just high-skilled migrants should be allowed in temporarily, also lower-skilled migrants should be accepted, through a European regulated labour migration policy.

Particular attention to the wishes and potential of young migrants will – if well addressed – give a boost to the ‘Triple Win’ through circular migration.

The European Union still has to find its way. It has to take into account the consequences of the enlargement of the EU. Time is needed to adapt to the new realities of the enlargement, and this will limit the opportunities for migrants from outside the EU. However, there will be a process of ‘slow demography’ in Central European countries as well. In any case there is a specific problem in the Mediterranean area. How to cope with the Magreb and even with the sub-Saharan countries? It is obvious that the development in these countries themselves has to be the key answer and challenge; not migration.

Still the European Union should be generous and gradually introduce temporarily and permanent labour migration. The Interstate UN Global Forum on International Migration and Development, scheduled for July 2007 in Brussels, offers an opportunity to develop international agreement on a more favourable migration policy. Special attention should be paid to the trade-off between the welfare state and migration. Some form of gradual differentiated rights to social security might be useful in this context. In any case the win-win situation, particularly for the lower income groups in the Netherlands, should be established credibly.

9. Remittances

Remittances are an important source of income for millions of families in developing countries. In that sense, remittances play a vital role in the fight against poverty.

Furthermore, the money senders can derive pride and status from their contribution to the family

that has stayed behind. This reinforces the fact that remittances are private money flows and not public means. For that reason, the spending of remittances cannot be enforced. Remittances are not a substitute for development aid. Neither do remittances decrease the need for policy that focuses on development in the countries of origin. It is important to reinforce the role of remittances in achieving (sustainable) development. In order to achieve this, other investment possibilities and other aspects of the ‘enabling environment’ in the countries concerned have to be increased. Countries such as the Netherlands, governmental and non-governmental organisations, and the business community, can play an important role in this respect. Lastly; the possibility of migrants to send money home is also dependent upon the position and knowledge of the migrant in the receiving society. In general, undocumented migrants encounter more difficulties in sending money home than legal migrants. For the development process in the countries of origin as a whole, a number of best practices are relevant and should be listed, analysed and translated into new systematic policies.

10. The Battle for Brains

The Netherlands as well as the European Union should be ambitious and assertive in the battle for brains. Still, brain drain is a realistic threat to developing countries. Especially if the developed countries enter into a competitive struggle for the talents of poor countries, this will threaten the chances of development for the poor countries. The brain-drain argument should not, however, be misused to resist all migration from poor countries. Precisely by taking away the obstacles for circular migration patterns that brain drain can develop into brain gain. One of the initiatives to tackle brain drain could be a compensation mechanism. For example, by investing in the knowledge (education, science and research) of the countries of origin. Or by assuring that developing countries will be exempted from paying tens of thousands of Euros on education for the migrants who come here or by adding an equivalent amount of money to the development resources that flow back to the country.

In combination with every statement the Worldconnectors reach out for dialogue and debate with Dutch society by writing articles among others. For the theme Migration and Development, Worldconnectors Halleh Gorashi, Ruud Lubbers and Naema Tahir wrote the following article. It was published in NRC Handelsblad on 27 January 2007.

Halleh Gorashi, Ruud Lubbers en Naema Tahir

Halleh Gorashi is bijzonder hoogleraar Management van Diversiteit aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Ruud Lubbers is voormalig voorzitter van de Worldconnectors. Hij was Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen (UNHCR) van 2001 tot 2005 en premier van 1982 tot 1994. Naema Tahir is juriste en werkzaam bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Auteur van 'Ten molins onghelien' (2005) en 'Voorbaar bezit' (2006) en columnist voor nrc.nxst.

Het huidige integratie- en migratiebeleid moet op de helling. En wel per direct. Participatie, transnationaal burgerschap en veelzijdige migratie moeten de kernbeprijpen worden.

In het najaar van 2006 werden de studenten van het Universitair Asiel Fonds (UAF) geconfronteerd met aanzienlijk aangelegere regelgeving door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). Een e-mail van een twintigtal vluchtelingen – die toen al in Nederland is, met goed gevolg het vwo doorloopt en nu medicijnen studeert in Leiden – is illustratief voor het schrijnende Nederlandse beleid. In uitstekend Nederlands beschrijft zij haar kafkaskabe ervaringen met de 'verkegstraining' die het COA organiseert. Op straffe van 15 euro boete bij verzuim of de mogelijke toelage voor een assistent is 50 euro moest zij afrekenen naar een terugkeercentrum, zodat zij colleges en een belangrijk tentamen mist. Van het COA krijgt zij te horen dat... '... een terugkeertraining veel belangrijker is, omdat je toekomt toch niet in Nederland ligt'. Dat is wat je tijdens zo'n training van 5 ochtenden vroeg tot 4 uur 's middags te horen krijgt. 'Waar ben je eigenlijk?' 'vroegen ze me. 'Geneeskunde? Waar doe je het voor? Je moet straks toch terug.' En elke keer die we pauze hadden, kwamen ze even langs en vroegen letterlijk: 'U bent zeker al ingestort?'

Het is maar één van de vele voorbeelden van de dagelijkse schending van de rechten van duizenden migranten (vluchtelingen en arbeidsmigranten) en tekorten met het medeleven met de harde mentaliteit van vertkamping en uitsluiting in Nederland. Het vorige kabinet heeft de deure dichtgegooid. De rolluiken zijn gesloten. Daarmee ontzigt Nederland zich de positieve input die migranten kan leveren: niet alleen via de hogeschooldele migranten en vluchtelingen die onze kennis-economie een opperpep kunnen geven, maar ook door laaggeschoolde migranten die werk kunnen verrichten waar we nu geen mensen voor kunnen vinden.

Er is natuurlijk een groot onderscheid tussen vluchtelingen, arbeidsmigranten en de 'tweede of derde generatie' uit voormalige 'gastarbeiders' gebieden. Verschillende omstandigheden nopen tot verschillende oplossingen. Maar de richting waarin deze oplossingen worden gezocht, moet volledig anders. Centraal daarin moet het aantal kernbeprijpen staan: participatie, 'circulaire' arbeidsmigratie en transnationaal burgerschap.

PARTICIPATIE

Niet integratie van allochtonen moet de centrale opgave zijn, maar participatie van (Nederlandse en buitenlandse) medeburgers. Integratie impliceert dat een migrant de Nederlandse cultuur moet kennen en begrijpen, bij moet eigenlijke Nederlander worden. Dat is vrijwel onmogelijk. Integratie suggereert ook dat de Nederlander beter is en de nieuwkomer inferieur. Van die scheve verhouding moeten we af.

Het bevorderen van participatie is een veel vruchtbaarder weg dan een eenzijdige nadruk op integratie. Wij pleiten niet voor een terugkeer naar het oude idee van multiculturele coëxistentie, dat in de praktijk uitpakte in onverschilligheid en het negeren van de ander. Nee, participatie veronderstelt openheid en betrokkenheid – met elkaar, met de maatschappij – van beide kanten. Participatie betekent uitgang van bestaande krachten en zoeken naar gemeenschappelijke gronden, in plaats van het eindeloze benadrukken van (cultuur)verschillen. De Nederlandse samenleving is al haar geallochtonen – niet alleen in de overheid, maar ook in het werk, gezondheidszorg, scholen, culturele instellingen en sportclubs – moet openstaan voor de positieve bijdragen die migranten reeds leveren en verder kunnen leveren. De belemmeringen voor participatie moeten van onderop in ieder van de volgoringen aangepakt worden. Op iedere werkdag moeten praktische oplossingen en geleidingen getroffen worden om eventuele belemmeringen weg te nemen. Aan de andere kant kan van de migranten ook gevraagd worden actief deel te nemen aan bijvoorbeeld buurtactiviteiten, sportverenigingen, verenigingsleven en cetera. In veel gevallen hoeft dit punt niet eens gemaakt te worden: migranten zijn per definitie 'overlevende' en 'overlevende'. Als hun participatie niet lukt, moet de vraag worden gesteld wat er mis is gegaan en hoe participatie verder gestimuleerd en geregeld kan worden. Aan de andere kant moet erkend worden dat veel migranten, uit alle generaties, al op grote schaal participeren in onze samenleving.

Participatie lost echter niet alles op. Recent onderzoek naar radicalisering laat de zogeheten 'integratieparadox' zien: de migranten die actief in de samenleving participeren zijn juist gevoeliger voor negatieve verhalen omdat ze recenter met andere culturen en religies in aanraking komen. Daarom komt juist onder die groepen de neiging voor te radicaliseren.

Maar uit participatie in het economische, sociale en politieke leven kan een grote maatschappelijke betrokkenheid voortvloeien. Een migrant heeft, als hij gelijkwaardig kan deelnemen, dat hij, om nog verder te komen, aan zijn actief, nieuwsgierig en betrokken kennisne-

ILLUSTRATIE RIJK VAN SCHAAGEN

Vier de komst van migranten, haal alles uit hen wat ze in zich hebben – en dat is veel

hogere eisen moet voldoen: het nog beter spreken van de taal, een op de Nederlandse situatie aangepaste opleiding en intensievere omgang, kennis en oprechte belangstelling voor mensen buiten zijn eigen groep. Mensen die echt participeren zullen zich minder snel verstoppen achter hun cultuur of religie. Zij gaan naar school, naar hun werk, onderhandelen en leren en komen in aanraking met andersdenkenden. Zo zien ze hoe het anders kan. En ze willen ook anders. De pijn van de inferioriteit die hen in het huidige Nederland wordt aangegevoel, hoeven migranten echt niet. Mensen willen niet achterblijven terwijl iedereen hen voorbijstreeft.

TRANSNATIONAAL BURGERSCHAP

Wij moeten onszelf, oude en nieuwe Nederlanders, ook gaan zien als 'transnationale burgers', waarbij het tegelijkertijd leven vanuit verschillende culturen en identiteiten geaccepteerd en zelfs als positief gezien wordt.

Vroeger functioneerden mensen, maatschappijen, economisten voornamelijk lokaal of nationaal. Zeker door de snelle technologische ontwikkelingen in de communicatie (media, internet) en het transport, is een fundamenteel patroon ontstaan. Een patroon van onderlinge afhankelijkheid, waarin niet het nationale territorium de maat der dingen is, maar waarin het nationale 'voestegen' is: transnationaal geworden. Dit impliceert ook ander gedrag van mensen, burgers, migranten. Zij gaan daar naar toe, fysiek, virtueel of cultureel, waar

zij zich het beste kunnen ontplooiën, waar zij hun geluk denken te vinden. De wereld is hun woonplaats. Dat betekent echter niet dat die mensen de cultuur waar zij uit voortkomen, willen of kunnen loslaten. Die heeft hun identiteit in grote mate gevormd. Het is eerder zo dat zij elementen uit nieuwe culturen aan hun identiteit toevoegen, of beter gezegd: zij leven tegelijkertijd in en vanuit verschillende culturen.

De migrant moet, net als iedereen, het gevoel krijgen geaccepteerd te worden, en zijn of haar natuurlijk ook zelf inspannen door deelname aan de verschillende geleidingen van de samenleving. Maatschappelijke erkenning is de voorwaarde voor persoonlijke ontwikkeling. Veel migranten leven nu met een gevoel van ontbeending. Hun wordt, door de Nederlandse samenleving, de binding met de eigen cultuur ontzegd. Hun identiteit wordt dus ontcoend. Door de pijn van ontbeending zoeken zij controle, zekerheid, in de eerste plaats bij de mensen die zij het beste kennen en het meeste vertrouwen. En bij hun religie.

Zolang er als alternatief voor het Nederlanderschap of Pakistaans zijn, geen mogelijkheid is om zich als transnationaal burger zeker te voelen in de Nederlandse maatschappij, is het logisch dat wordt gekozen voor de religieuze identificatie. Die biedt bescherming tegen de angst waarmee migranten veel meer nog dan de oude Nederlanders, te kampen hebben. Op de weg naar een vernieuwd Nederland,

dat de lanken weer omhoog trekt, kunnen migranten, en vooral allochtone moslims, en cruciale rol spelen. Als succesvolle, participerende transnationale burgers kunnen migranten een brugfunctie vervullen. Tussen culturen, landen en religies. Tussen traditie en moderniteit. En ook van de huidige nationale, naar binnen gerichte mentaliteit naar een open, op de wereld gerichte houding waarin respect voor diversiteit in mondiale verbanden centraal staat.

Vooral vrouwelijke migranten kunnen daarin een grote rol spelen. Daarbij zou meer aandacht moeten komen voor de strategieën die zij zelf hanteren om binnen hun eigen omgeving en in beperkende omstandigheden te emanciperen. In plaats van te denken in termen van de 'getmanipuleerde wij' versus de 'onderdrukte zij'. Wij moeten niet onze emancipatiemodellen op hen projecteren, maar hun veiligheid binnen hun eigen culturele ruimte bieden, zodat zij van binnenuit die cultuur durven bekriften en van deken ervan afstand nemen.

'CIRCULAIRE' MIGRATIE

Niet alleen kunnen migranten, met hun overlevingsdrang, hun grote inventiviteit en doorzettingsvermogen en hun originele inzichten, een positieve invloed hebben op de Nederlandse maatschappij. Om-

gekeerd kunnen zij ook veel betekenen voor de landen waar zij vandaan komen. Daarvoor is een grondige wijziging van het (internationale) migratiebeleid noodzakelijk: 'circulaire' migratie moet mogelijk en zelfs gestimuleerd worden. Migranten moeten tijdelijk terug kunnen gaan naar hun land en de in Nederland opgedane kennis en ervaring overbrengen. Tijdelijke werkvergunningen moeten verschaft worden, met een zekere mate van sociale zekerheid en werkgelegenheid, ook voor de broodnodige lager geschoolde arbeiders in bijvoorbeeld de landbouw en de zorg. Daarbij is het van groot belang dat mensen, als ze teruggaan naar hun land, niet het recht op verblijf in Nederland verspeeld zou nu het geval is, en waardoor migranten dus juist hier blijven, le- gaal of illegaal.

Er is al vaak gewezen op de grote sommen geld – remittances – die door migranten worden overgemaakt naar hun families. Dat helpt miljoenen mensen in ontwikkelingslanden uit de armoede. Maar de sociale, culturele en intellectuele 'remittances' zijn misschien nog wel belangrijker dan de financiële. De diaspora kan daarbij een grote rol spelen. Een goed opgeleide, georganiseerde en participerende diaspora biedt toegang tot kennis, technologie, investeringsmogelijkheden, diverseren, zakelijke contacten, et cetera. Zij kan ook democratische waarden, emancipatie, kritisch burgerschap of de gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen overbrengen. In plaats van het aftappen van intellect – de braindrain – kan een zeer effectieve migratie voor (vooral de armste) ontwikkelingslanden – zouden we 'braincirculate!' moeten stimuleren.

Om deze rol optimaal te kunnen vervullen moeten migranten maximale vrijheid hebben om heen en weer te reizen tussen hun thuisland (en landen) en van bestemming naar bestemming voor langere tijden in beide landen kunnen wonen. Daarnaast kunnen bestemmingslanden (zoals Nederland) veel beter gebruik maken van de kennis en vaardigheden van organisaties in de diaspora bij de gedetailleerde invulling van migratiebeleid, ontwikkelingsbeleid en andere beleid met betrekking tot de herkomst. Dit kan alleen als we de migranten als talenbeschouwen.

Dit soort fundamentele beleidswijzigingen moet (ook en vooral) internationaal worden bewerkstelligd. Nu concurreren de Europese lidstaten met elkaar om haalt en behoudt de meeste talenten uit ontwikkelingslanden? Wie heeft het strengste migratiebeleid? Dit leidt ten eerste tot de 'race to the bottom'. Voor arbeidsmigranten zou een veel coherenter Europees beleid ontwikkeld moeten worden, gebaseerd op een duidelijke balans tussen wat Europa nodig heeft aan vaardigheden en professionele arbeidskwaliteit, en wat teruggekeerde migranten vervolgens kunnen bijdragen aan hun land. In die nieuwe gereguleerde migratieregime zal zowel tijdelijke – circulaire – als permanente migratie plaatsvinden, van hoog- en laagopgeleide migranten.

Zo geformuleerd – en zeker in de context van de veranderende demografische structuren in Europa – is arbeidsmigratie eerder de oplossing dan het probleem. Economieën zijn het erover eens dat een liberalisering van de mondiale arbeidsmarkt de wereldeconomie een enorme stimulans geeft. Dat Europa momenteel pas op de plaats maakt, mede in het licht van de uitbreiding naar het oosten, neemt niet weg dat ook het Middellandse Zeegebied niet uit het oog verloren mag worden. Daar, en in sub-Sahara-Afrika, moet meer gedaan worden aan ontwikkeling en handel ten einde migratie uit deze gebieden te helpen reduceren. Daarnaast moeten langzaam maar zeker tijdelijke en permanente arbeidsmigranten uit die gebieden tot de EU worden toegelaten. Daarbij moet dan wel de behoefte van de Europese Unie in oegenschou worden genomen. Het betekent dan een selectieve migratie. Het Internationale Forum over Migratie en Ontwikkeling van juni 2007 in Brussel plaatsvindt, biedt mogelijkheden om internationale overeenstemming over deze problemen te bereiken.

Wij hebben een reeks bouwstenen opgesteld van een alternatieve houding ten aanzien van migratie. Participatie en acceptatie van transnationaal burgerschap maken migranten flexibeler. Mentaal, omdat zij geen loyaliteitsconflicten meer hebben door een gedwongen keuze tussen culturen of identiteiten. En fysiek, omdat zij veel mobieler zijn door het mogelijk maken van circulaire migratie. Mits goed op elkaar afgestemd in een breed en coherent samenwerkend nationaal migratiebeleid, is zo een 'triple win' mogelijk, en gaat de voorgespannen van de een niet ten koste van de ander.

Maar we mogen die opgave niet afwenden op de beleidsmakers. Politici, media, intellectuelen en de maatschappij als geheel moeten de handenhoed oppakken. Behoudzucht, ook als die vanuit sociale motieven plaatsvindt, leidt tot het sluiten van de deuren en de ogen. Wij moeten allemaal gaan participeren als transnationale burgers om die grote transnationale wereld tot een betere plek te maken. In het belang van de oude Nederlanders, de nieuwe Nederlanders, van onze Nederlandse samenleving en economie, en van de economieën van de landen waar de migranten vandaan komen. Dat betekent dat we met elkaar in een open dialoog moeten gaan, met wederzijds respect en in diep gevoel respect. Dat wij, met het recht op onze culturele identiteit, moeten leren en gebruiken van de positieve kanten en vernieuwende inzichten van elkaar. Mensen stromen over de wereld, onderkrochten, brengen nieuwe ideeën, inzichten, gevormde met zich mee die de plaatselijke culturen kunnen verrijken. Zij verfrissen, zij vernieuwen de samenleving, zij brengen de broodnodige dynamiek. Dat is niet iets om de ogen voor te sluiten, maar om te verwelkomen.

Halleh Gorashi, Ruud Lubbers en Naema Tahir nemen deel aan het nieuwe initiatief Round Table of Worldconnectors for People and the Planet. Worldconnectors is een platform van migranten en plannen om uit alle sectoren van de samenleving die zich inzetten voor een duurzame, rechtvaardige en vredesvolle wereld. Ze verbinden werelden, doelen en plannen om Nederlanders te stimuleren meer over de dialoek te kijken. Voor meer informatie: www.worldconnectors.nl

